Національний банк України

Опитування про умови кредитування

II квартал 2018 року

(квітень 2018 року)

Ключові показники на наступні 12 місяців. Банки очікують на зростання кредитування[1]. У I кварталі 2018 року збільшення портфелів корпоративних кредитів протягом наступних 12 місяців передбачали 76% респондентів (баланс відповідей склав 47%[2]). У роздрібному сегменті пожвавлення кредитування прогнозують 69% (48%) опитаних. Більшість банків не сподівається на зміни якості кредитного портфеля домогосподарств та корпорацій. Але окремі великі банки розраховують, що якість їхнього корпоративного портфеля підвищиться. Зберігаються очікування дальшого припливу депозитів: на зростання вкладів населення розраховують 52% (42%) респондентів, коштів бізнесу – 65% (36%).

Попит. У I кварталі 2018 року попит корпорацій на кредити зріс. Про це заявило 52% (9%) опитаних, переважно це були малі та середні банки. Попит на кредити підживлювали потреби в оборотному капіталі та капітальних інвестиціях. Попит збільшився на всі види корпоративних кредитів, окрім кредитів великим підприємствам.

Збільшився попит на кредити населенню, насамперед на споживчі. Про це заявило 45% (40%) респондентів. Великі банки повідомили також про збільшення попиту на іпотеку. Позитивній динаміці сприяли зростання заощаджень домогосподарств, збільшення витрат на товари тривалого вжитку та покращення споживчих настроїв.

У II кварталі 2018 року банки очікують зростання попиту на кредити від бізнесу та домогосподарств. Найбільше – на споживчі кредити – 56% (40%), гривневі кредити - 62% (38%) та кредити МСП - 62% (40%).

Респонденти вказали на високу закредитованість бізнесу в цілому. Частка банків, що констатували високе боргове навантаження великих підприємств, збільшилася на 7 в. п. до 45%. Боргове навантаження на МСП поки невисоке. Декілька великих банків повідомили про значну, за їхніми оцінками, закредитованість домогосподарств.

Умови кредитування. У I кварталі 2018 року більшість опитаних не змінила стандарти корпоративного кредитування. Окремі великі банки дещо пом'якшили вимоги до позичальників, насамперед при наданні короткострокових та гривневих кредитів, а також кредитуванні МСП. Респонденти очікують на послаблення стандартів у цих напрямках кредитування й у II кварталі.

Стандарти кредитування фізичних осіб майже не змінилися. Чверть респондентів, переважно малі банки, продовжила пом'якшувати внутрішні нормативи та критерії відбору позичальників у споживчому кредитуванні. Причинами вони назвали посилення конкуренції з банками та небанківськими установами, економічне зростання та зниження інфляційних очікувань. У II кварталі банки планують пом'якшувати стандарти кредитування населення, передусім у споживчому сегменті.

У I кварталі банки схвалювали заявки на кредити малому та середньому бізнесу частіше, ніж раніше. Водночас вони підвищили вимоги до застави, а великі банки посилили обмеження, установлені у кредитних угодах, особливо для великих підприємств.

Частка схвалених заявок на споживчі кредити домогосподарствам зросла головно завдяки зниженню ставок за кредитами та вимог до строків і розмірів кредитів. Рівень схвалення заявок на іпотеку не змінився.

Ризики. Банки зазначили, що у I кварталі кредитний, процентний та валютний ризики не змінилися. У II кварталі великі банки очікують зниження кредитного, процентного й валютного ризиків разом із підвищенням операційного ризику.

[1] Інформація про мету та методологію Опитування наведена на стор. 10.

[2] Тут і далі за текстом відповіді респондентів не зважені – 1 банк = 1 голос. У дужках наведено баланс відповідей, розрахований за методикою, наведеною у додатку (детальніше на стор. 6).

Очікування на наступні 12 місяців

У I кварталі 2018 року банки оптимістично оцінювали перспективи кредитування. У наступні 12 місяців 69% опитаних планують нарощувати кредити населенню, 76% – очікують приросту корпоративного кредитного портфеля. Банки вже півтора року прогнозують збільшення корпоративного кредитування, у I кварталі баланс відповідей досяг максимального значення за цей час - 47%. Банки вважають, що якість кредитів корпорацій (95% опитаних) та домогосподарств (97%) не погіршиться, а окремі великі банки очікують поліпшення якості кредитів бізнесу. Більшість респондентів на наступні 12 місяців прогнозує приплив депозитів юридичних та фізичних осіб (баланси відповідей склали 36% та 42% відповідно) (графік 1).

Графік 1. Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців.

*Баланс відповідей**

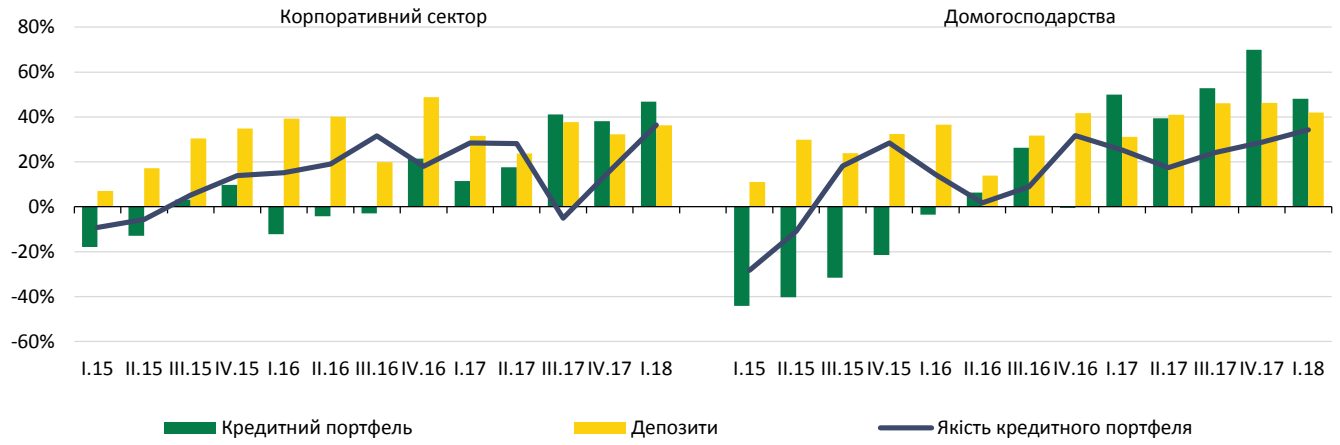

**Позитивний баланс відповідей свідчить про очікування зростання відповідного показника.*

Кредитування корпоративного сектору

У I кварталі 2018 року три чверті банків-респондентів не змінювали стандарти кредитування у корпоративному сегменті, баланс відповідей становив 4%. Окремі великі банки пом'якшили стандарти надання кредитів для МСП, короткострокових та гривневих кредитів, для інших видів кредитів стандарти майже не змінилися (графік 2).

Графік 2. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору[1]

*Баланс відповідей**

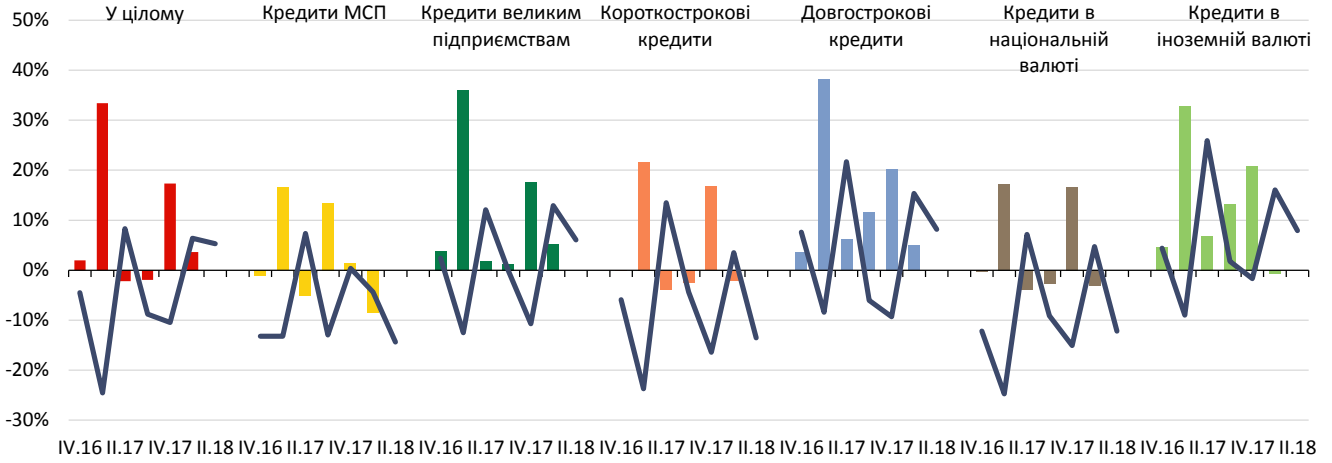

[1]*Тут і далі стовпчики відображають баланс відповідей за квартал. Темна лінія – очікування на наступний за звітним квартал.*

**Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.*

Основними чинниками пом'якшення внутрішніх нормативів та критеріїв кредитної політики в корпоративному кредитуванні банки вказали конкуренцію з іншими банками, підвищення ліквідності та капіталізації. Водночас негативні курсові очікування були чинником, який стримував банки від більш вагомого пом'якшення стандартів кредитування бізнесу (детальні результати наведено в розділі III додатка).

У II кварталі банки не планують пом'якшувати стандарти кредитування для великих підприємств. Але передбачають пом'якшення умов при кредитуванні МСП, наданні короткострокових та гривневих кредитів (баланси відповідей 22%, 18% та 17% відповідно).

У I кварталі частка схвалених кредитних заявок МСП зросла у 22% респондентів, баланс відповідей склав 9%. У сегменті кредитів великим підприємствам рівень схвалення заявок не змінився (графік 3).

Графік 3. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

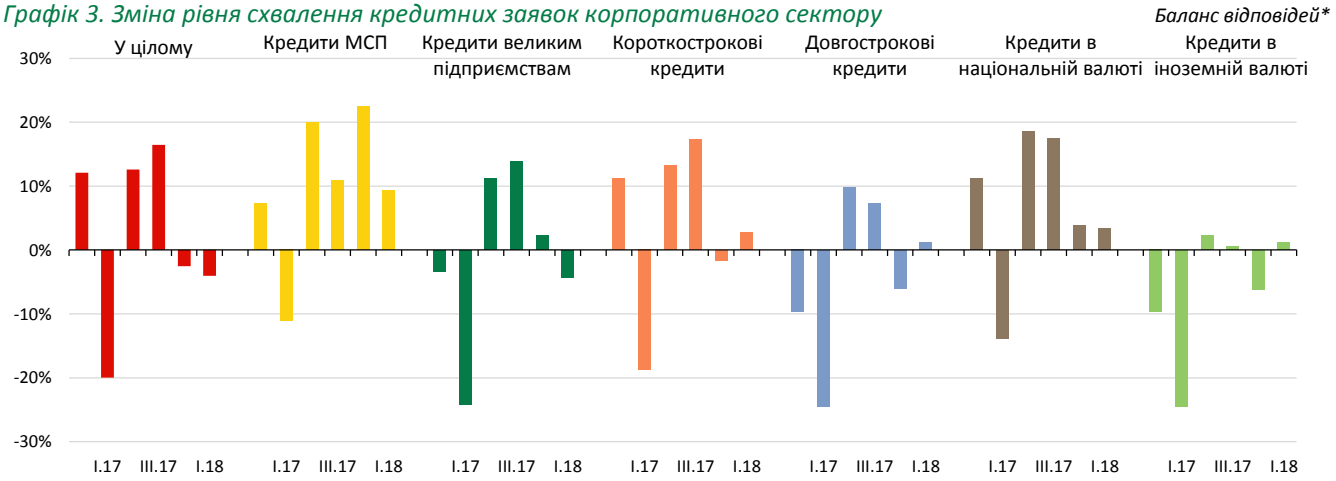

**Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.*

На динаміку кредитування МСП у I кварталі позитивно вплинули зниження банками відсоткових ставок та подовження строків кредиту. У той же час фінустанови підвищили вимоги до застави за кредитами бізнесу, а великі банки посилили обмеження, установлені у кредитних угодах, особливо для великих підприємств (деталі в розділі III додатка до звіту).

За оцінками банків, у I кварталі попит на корпоративні кредити зріс. Про це заявили 52% опитаних проти 44% у попередньому кварталі. У великих банках попит збільшився на всі види кредитів, окрім кредитів великим підприємствам (графік 4).

Попит на кредити підживлювали потреби в оборотному капіталі та капітальних інвестиціях. Окремі великі банки вказали на підвищення конкуренції з боку інших фінустанов, що вплинуло на зниження попиту на їхні кредити (розділ III додатка до звіту).

Банки очікують дальшого зростання попиту на всі види кредитів бізнесу в II кварталі 2018 року.

Графік 4. Зміна кредитного попиту корпоративного сектору

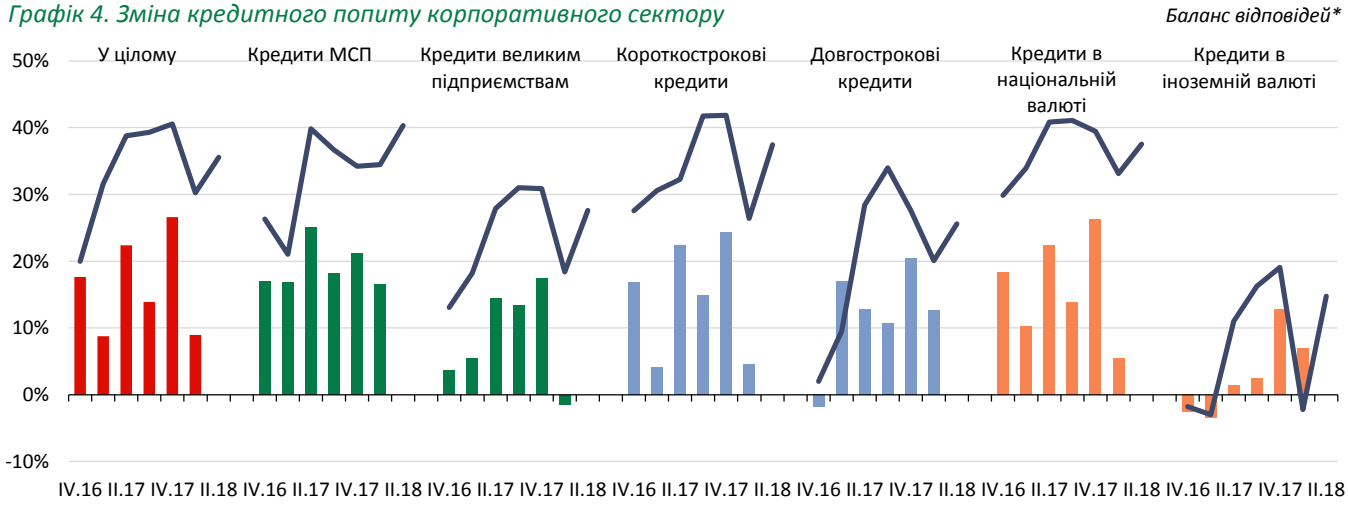

**Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту. Стовпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.*

Кредитування домогосподарств

У I кварталі 2018 року стандарти споживчого та іпотечного кредитування майже не змінилися. Про це повідомили близько трьох чвертей банків. Баланс відповідей склав -4%. Окремі великі банки дещо підвищили стандарти кредитування населення через збільшення вартості ресурсів та балансові обмеження. Водночас чверть респондентів, переважно малі банки, продовжили пом'якшувати внутрішні нормативи та критерії відбору позичальників у споживчому кредитуванні.

На пом'якшення стандартів кредитів населенню найбільше вплинули посилення конкуренції як з банками, так і з небанківськими установами, економічне зростання та зниження інфляційних очікувань. Великі банки підвищили стандарти, мотивуючи це зростанням ризиків застави та погіршенням очікувань платоспроможності споживачів.

У II кварталі банки очікують пом'якшення кредитних стандартів у споживчому кредитуванні та незмінність – в іпотечному. Баланси відповідей склали -23% та -4% відповідно (графік 5).

У I кварталі 2018 року рівень схвалення заявок на споживчі кредити збільшився, на іпотеку – залишився незмінним. Баланси відповідей становили 16% та -4% відповідно. У споживчому сегменті пом'якшенню кредитної політики великих банків сприяли зниження відсоткових ставок та збільшення строків та розміру кредитів (графік 6).

Графік 5. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок домогосподарств

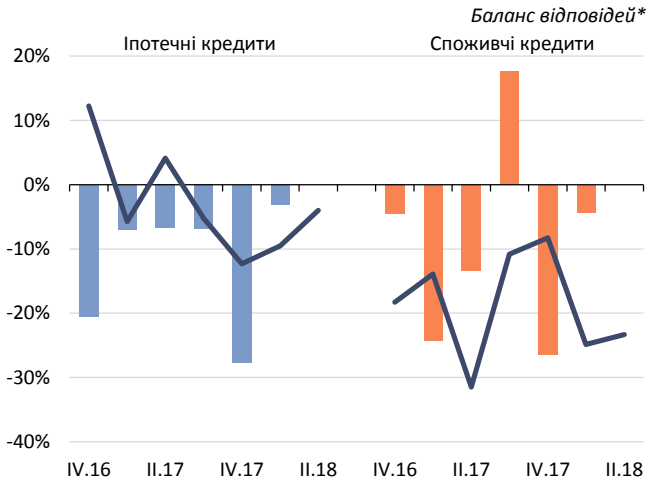

**Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок. Стовпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.*

Графік 5. Зміна рівня схвалення кредитних заявок домогосподарств

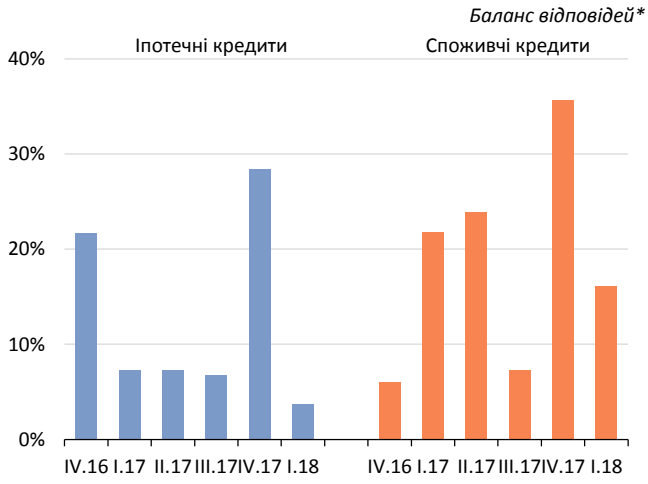

**Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення заявок.*

Триває зростання попиту домогосподарств на кредити. 45% опитаних заявили, що він збільшився на споживчі кредити. Низка великих банків заявила про зростання попиту на іпотеку: баланс відповідей становив 25%. Основними драйверами споживчого кредитування були зростання заощаджень домогосподарств, витрат на товари тривалого вжитку та покращення споживчих настроїв (графік 7 та розділ IV додатка).

Банки очікують приросту попиту на споживчі та іпотечні кредити й у II кварталі: баланс відповідей становив відповідно 40% та 28%.

Графік 7. Зміна кредитного попиту домогосподарств

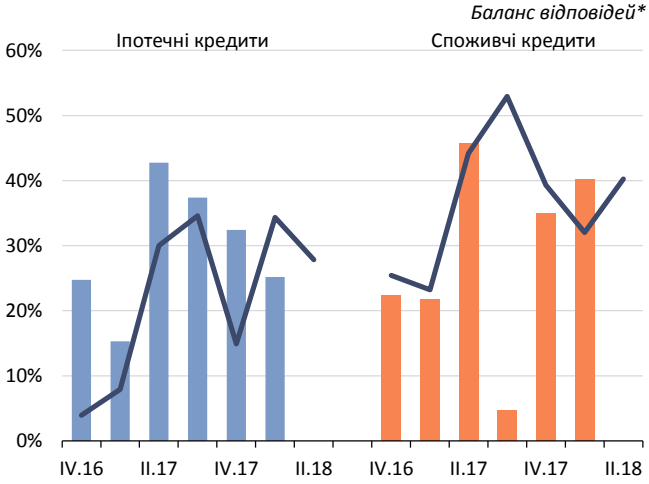

**Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту. Стовпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.*

Оцінка боргового навантаження

Починаючи з III кварталу 2016 року, банки оцінюють боргове навантаження своїх клієнтів як у корпоративному сегменті так і закредитованість домогосподарств. У I кварталі 2018 року респонденти вважали боргове навантаження в корпоративному секторі високим. Частка банків, що вказали на високу закредитованість великих підприємств, збільшилася на 7 в. п. до 45%. 94% банків-респондентів назвали боргове навантаження на МСП низьким або середнім, баланс відповідей -11%. Окремі великі банки оцінили боргове навантаження домогосподарств як високе, що і вплинуло на загальний баланс відповідей – 21% (графік 8).

Графік 8.Оцінка поточного рівня боргового навантаження

*Баланс відповідей**

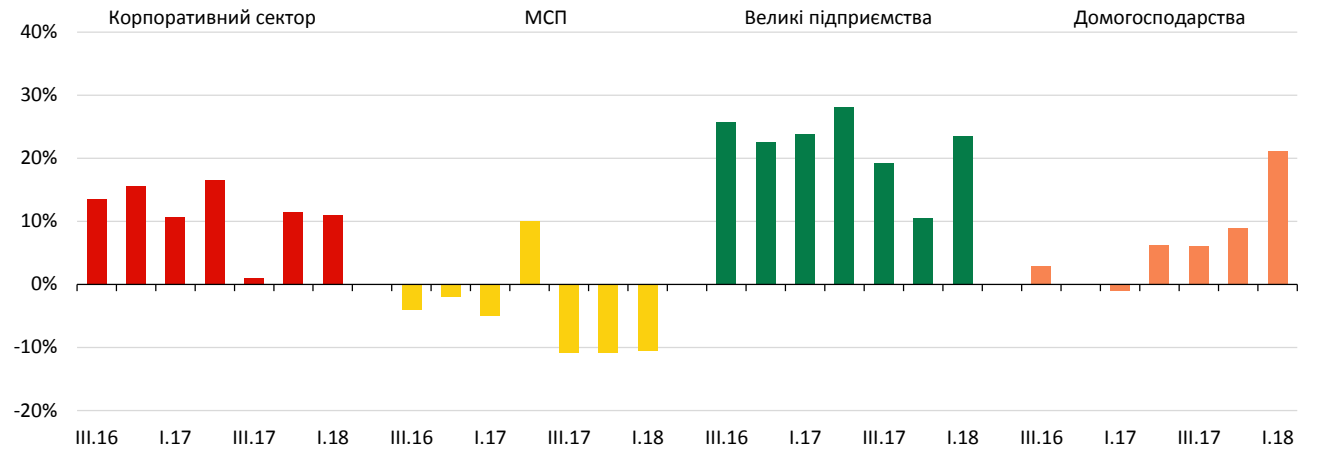

**Вище значення балансу відповідей відповідає вищій оцінці закредитованості. Позитивне значення свідчить про високий рівень закредитованості, від'ємне – про її низький рівень.*

Оцінка ризиків

У I кварталі 2018 року банки були майже одностайними у оцінці ризиків. Кредитний, процентний та валютний ризики не змінилися попри негативні очікування, заявлені респондентами квартал тому. Поступове укріплення гривні в I кварталі знизило валютний ризик, тож баланс відповідей був негативним -5%. Ризик ліквідності турбував в основному малі банки, натомість великі фінустанови вважали, що його рівень не змінився. Більшість банків (79%) вказала на незмінність операційного ризику.

Великі установи очікують, що кредитний, процентний та валютний ризики знизяться у II кварталі (баланс відповідей склав -7%, -14% та -17% відповідно). Респонденти прогнозують, що ризик ліквідності не зміниться, а операційний - дещо зросте (графік 9).

Графік 9. Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців.

*Баланс відповідей**

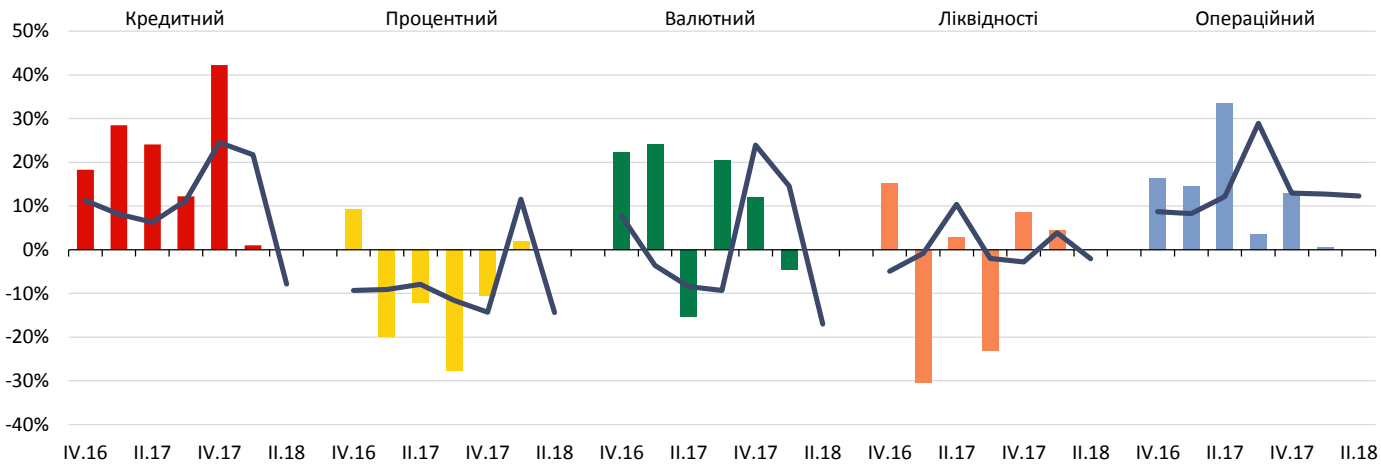

**Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення ризиків. Стовпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.*

Додаток: Результати опитування

Кожен банк-респондент в особі кредитного менеджера заповнював електронну анкету. Анкета містить три види запитань:

- відкриті запитання (без обмеження варіантів відповідей);
- запитання із запропонованими варіантами відповідей;
- запитання із запропонованими варіантами відповідей, упорядкованими за шкалою.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”. В опитуванні використано такі визначення:

- кредитні стандарти – це внутрішні нормативи та критерії, якими керується банк у своїй кредитній політиці;
- кредитні умови – це терміни та умови надання кредиту, узгоджені між банком та позичальником.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступних трьох місяців, тобто протягом наступного за звітним кварталу.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до 1 залежно від напряму зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь “зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5. Кожну оцінку зважено на частку відповідного респондента в загальній вибірці залежно від його частки в активах або кредитному портфелі корпоративного сектору/домогосподарств цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні ±100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (стандартів схвалення кредитних заявок/рівня схвалення кредитних заявок/попиту на кредитні продукти/ризиків тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом/у наступному кварталі. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Із результатами анкетування у форматі Excel можна ознайомитися на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за адресою: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Баланс відповідей, %

	2013	2014				2015				2016				2017				2018
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.
I. Очікування на наступні 12 місяців: ключові показники																		
Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники корпоративного сектору у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?																		
Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-18.0	-12.9	3.2	9.7	-12.2	-4.2	-3.0	21.4	11.4	17.6	41.1	38.2	46.8
Депозити	—	—	—	—	—	7.0	17.2	30.4	34.9	39.3	40.2	19.8	48.8	31.6	23.8	37.7	32.3	36.3
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-9.2	-5.6	5.2	13.9	15.1	19.1	31.6	18.0	28.4	28.2	-5.1	16.0	36.4
Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники домогосподарств у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?																		
Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-44.2	-40.3	-31.6	-21.5	-3.6	6.4	26.3	-0.6	49.9	39.4	52.7	70.0	48.1
Депозити	—	—	—	—	—	11.1	29.9	23.8	32.4	36.6	13.9	31.7	41.7	31.1	41.0	46.1	46.2	42.0
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-28.3	-11.0	18.1	28.4	14.4	1.8	8.8	31.7	25.3	17.5	24.1	28.7	34.3
II. Оцінки ризиків																		
Як змінилися ризики для Вашого банку протягом кварталу, що закінчився?																		
Кредитний ризик	-3.1	37.6	37.9	37.6	37.0	39.5	38.5	11.4	23.0	14.5	20.0	2.2	18.3	28.4	24.0	12.2	42.2	1.0
Процентний ризик	11.1	38.3	19.4	37.0	25.0	24.3	27.9	1.5	0.1	-7.1	-18.1	-8.3	9.2	-20.0	-12.0	-27.8	-10.5	1.9
Валютний ризик	14.1	64.3	44.4	60.5	46.0	41.2	15.0	-23.3	13.3	-2.8	-14.7	-10.7	22.2	24.0	-15.2	20.5	12.1	-4.6
Ризик ліквідності	16.1	38.1	31.6	2.6	19.5	34.7	7.6	-30.9	-17.3	-10.4	-5.7	-8.0	15.2	-30.3	2.8	-23.1	8.6	4.3
Операційний ризик	-1.1	-2.3	20.1	21.7	2.3	-0.1	11.6	11.6	10.1	3.9	10.9	10.2	16.3	14.6	33.5	3.6	13.0	0.6
Як, за Вашими очікуваннями, зміняться ризики для Вашого банку протягом наступного кварталу?																		
Кредитний ризик	2.5	19.6	22.8	27.9	25.9	24.4	22.3	2.2	10.9	10.9	19.4	11.3	8.1	6.3	11.3	24.5	21.7	-7.9
Процентний ризик	-5.0	15.6	13.5	8.0	16.9	25.1	18.5	-8.9	-8.4	-10.4	-1.0	-9.3	-9.1	-7.9	-11.6	-14.3	11.6	-14.3
Валютний ризик	5.7	42.3	-15.1	29.5	29.7	10.5	18.9	-2.0	-3.2	5.3	20.3	7.7	-3.6	-8.4	-9.3	23.9	14.5	-17.0
Ризик ліквідності	-3.6	13.4	-6.1	27.1	25.1	-3.9	19.4	9.0	-4.9	-8.4	-1.9	-4.9	-0.8	10.4	-2.0	-2.8	3.9	-2.1
Операційний ризик	-6.0	-6.8	-7.4	0.3	-4.5	6.6	9.2	10.3	18.0	18.1	17.0	8.7	8.3	12.1	28.9	12.9	12.7	12.3

	Баланс відповідей, %																	
	2013	2014				2015				2016				2017				2018
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.
III. Кредитування корпоративного сектору																		
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?																		
У цілому	11.3	50.0	56.0	47.1	47.3	42.7	30.2	3.1	16.9	-0.9	7.1	0.0	2.0	33.4	-2.2	-1.9	17.4	3.7
Кредити МСП	0.8	48.2	55.5	45.5	46.4	40.6	25.2	8.5	4.2	-3.9	-1.8	-9.5	-1.1	16.5	-5.1	13.5	1.4	-8.6
Кредити великим підприємствам	13.2	39.2	30.2	38.5	35.6	40.4	34.3	7.3	22.2	11.0	12.2	10.7	3.9	35.9	1.9	1.2	17.5	5.3
Короткострокові кредити	4.6	45.3	33.5	41.6	43.3	37.4	26.4	1.3	15.5	-3.6	5.8	7.4	-0.1	21.7	-3.9	-2.6	16.8	-2.1
Довгострокові кредити	18.1	51.8	41.2	42.7	38.9	50.8	37.2	19.7	30.1	16.5	4.1	2.0	3.5	38.2	6.1	11.6	20.2	4.9
Кредити в національній валюті	5.4	43.7	37.9	41.7	44.0	38.4	27.2	2.2	3.8	-9.0	-2.9	-1.3	-0.4	17.3	-3.8	-2.6	16.7	-3.0
Кредити в іноземній валюті	17.0	52.8	47.0	51.7	52.0	56.8	44.3	21.9	22.5	39.6	8.1	12.0	4.5	32.9	6.8	13.3	20.7	-0.7
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?																		
Капіталізація банку	2.4	33.0	28.8	33.1	22.8	26.9	13.5	6.1	13.2	6.5	6.4	1.6	0.3	6.4	12.4	11.6	12.4	-7.1
Ліквідна позиція банку	10.3	36.2	23.3	23.6	23.7	22.8	23.8	6.5	7.2	-7.1	-0.9	-8.4	-1.0	5.9	-0.4	-1.6	1.9	-9.3
Конкуренція з іншими банками	-6.5	1.5	-0.2	-10.5	-5.9	14.6	0.0	-5.5	-0.5	-10.9	-1.0	-10.1	-12.6	-11.2	-17.9	-15.3	-3.1	-10.3
Конкуренція з небанківськими установами	0.0	8.6	0.7	3.2	3.8	3.6	0.2	0.9	2.1	-1.1	3.2	0.0	0.0	0.1	0.0	0.4	0.4	0.4
Очікування загальної економічної активності	22.9	62.1	59.3	53.6	49.4	48.9	45.1	33.1	35.5	3.8	9.9	0.1	-4.6	-3.4	-13.3	1.5	4.9	-5.3
Інфляційні очікування	12.9	52.2	41.0	47.6	38.1	34.9	36.2	35.3	48.6	20.8	7.9	2.7	-1.0	-3.2	-1.2	-0.9	6.6	8.9
Курсові очікування	22.1	65.8	62.6	64.8	53.1	45.9	46.6	38.7	41.7	26.9	11.1	4.4	6.1	8.1	8.4	4.8	9.7	11.0
Очікування розвитку галузі або окремого підприємства	12.9	42.0	31.4	42.0	34.1	29.3	37.2	32.9	27.4	-7.6	7.7	2.5	-8.0	-5.7	-12.4	-6.6	3.3	0.6
Ризик застави	14.3	34.6	24.2	36.5	29.2	26.5	34.1	33.3	23.2	14.3	13.5	5.9	13.5	8.1	-3.1	-3.0	-3.3	0.9
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом наступного кварталу?																		
У цілому	3.5	35.6	26.5	26.5	26.8	16.8	15.9	3.4	6.6	4.1	-10.4	-4.5	-24.5	8.3	-8.8	-10.4	6.4	5.3
Кредити МСП	-0.2	33.9	25.4	25.8	32.0	16.6	16.7	3.3	-19.3	-15.7	-19.8	-13.2	-13.2	7.3	-12.9	0.4	-4.4	-14.4
Кредити великим підприємствам	4.4	37.4	26.3	30.5	26.5	19.8	15.8	7.3	6.7	9.9	-5.1	2.5	-12.5	12.1	-0.1	-10.7	12.9	6.1
Короткострокові кредити	2.2	31.0	24.5	19.6	25.4	16.4	13.2	1.0	-7.6	-10.3	-22.0	-5.9	-23.7	13.5	-4.4	-16.4	3.5	-13.5
Довгострокові кредити	12.0	46.2	34.7	31.0	38.2	27.0	21.1	13.6	20.0	13.6	-1.6	7.6	-8.4	21.7	-6.0	-9.3	15.3	8.2
Кредити в національній валюті	1.3	30.6	22.6	20.7	24.3	15.2	13.1	1.8	-0.7	-6.2	-11.8	-12.2	-24.7	7.1	-9.1	-15.0	4.7	-12.1
Кредити в іноземній валюті	8.7	53.9	28.3	31.8	44.0	30.2	20.1	20.6	23.6	12.1	2.3	4.4	-9.0	25.9	1.8	-1.7	16.0	7.9
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити корпоративному сектору у кварталі, що закінчився?																		
У цілому	-6.2	-33.5	-20.7	-29.5	-18.2	-8.4	-22.8	5.5	-10.3	6.3	-6.3	8.3	12.1	-20.0	12.6	16.4	-2.5	-4.1
Кредити МСП	-0.3	-31.5	-16.3	-20.9	-12.9	-5.8	-19.2	4.6	7.5	-6.8	-6.4	18.5	7.3	-11.1	19.9	10.9	22.5	9.4
Кредити великим підприємствам	-2.9	-31.2	-20.0	-27.9	-18.3	-11.7	-22.6	-0.6	-11.3	6.6	-8.4	-1.2	-3.3	-24.2	11.3	13.9	2.3	-4.3
Короткострокові кредити	-1.2	-22.0	-14.8	-21.3	-12.8	-6.7	-20.6	7.1	10.5	0.7	-5.6	8.3	11.3	-18.7	13.3	17.3	-1.6	2.8
Довгострокові кредити	-7.7	-46.2	-32.7	-31.3	-27.4	-20.8	-28.0	-8.9	-31.4	-5.5	-0.7	-1.0	-9.7	-24.5	9.8	7.2	-6.0	1.1
Кредити в національній валюті	-0.9	-23.4	-11.8	-16.9	-13.0	-8.0	-21.4	6.1	4.3	6.6	2.3	15.6	11.2	-13.9	18.5	17.4	3.9	3.3
Кредити в іноземній валюті	-11.3	-48.9	-25.9	-42.9	-26.1	-22.1	-29.6	-17.8	-20.9	-9.2	-2.2	-3.1	-9.7	-24.5	2.3	0.6	-6.2	1.2
Як змінилися цінові та нецінові умови схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?																		
Процентні ставки (підвищення – більш жорсткі умови, зниження – послаблення умов)																		
У цілому	26.7	39.4	29.2	31.7	30.6	58.7	43.3	10.5	-19.8	-25.7	-22.3	-31.7	-16.7	-40.9	-33.6	-38.3	0.4	11.1
МСП	18.9	41.2	30.9	30.9	30.2	60.1	39.4	10.0	-20.7	-19.1	-25.5	-18.3	-13.2	-41.3	-39.9	-31.6	-26.6	-3.5
Великі підприємства	25.4	39.1	28.5	30.9	30.8	59.8	42.8	11.1	-13.6	-30.9	-15.3	-31.6	-17.7	-40.5	-33.4	-38.2	0.3	11.5
Зміни непроцентних платежів																		
У цілому	3.6	15.6	12.0	9.1	16.8	11.6	6.7	1.5	2.0	4.6	2.9	7.7	-1.4	-0.2	-1.4	-7.1	0.1	-0.1
МСП	3.6	15.8	11.6	7.3	16.0	11.0	5.4	1.5	-3.9	3.7	3.2	7.8	-1.4	-0.2	5.3	-1.1	-6.5	-2.4
Великі підприємства	3.6	14.2	11.6	9.2	15.4	13.0	7.7	1.5	1.4	4.8	3.2	1.5	0.3	-0.2	-1.4	-7.1	0.1	0.0
Розмір кредиту або кредитної лінії																		
У цілому	6.5	32.8	29.7	44.0	39.7	45.6	27.8	16.4	13.8	3.1	1.1	0.3	6.8	25.8	-3.3	-0.1	5.2	4.1
МСП	1.5	30.4	24.6	34.6	36.7	33.2	24.3	4.0	8.3	5.3	-1.8	-3.7	-3.0	22.8	3.0	0.0	-18.9	-5.1
Великі підприємства	6.4	23.9	29.7	43.9	38.6	48.2	27.8	17.5	14.0	3.5	1.6	0.3	7.0	26.2	-3.0	-0.1	5.3	4.2
Заставні вимоги																		
У цілому	9.2	30.1	32.8	32.3	30.0	35.1	29.5	27.1	17.9	8.3	8.5	16.0	11.7	11.6	-1.0	-2.7	15.1	-6.4
МСП	12.2	30.0	32.1	26.2	27.9	36.1	25.6	26.5	17.0	18.9	9.9	5.4	4.4	8.8	-3.6	9.9	7.6	-6.4
Великі підприємства	9.3	30.0	32.9	32.2	28.6	37.5	29.5	16.2	18.2	8.2	8.3	25.8	11.6	18.2	5.4	-2.9	13.9	-5.7
Обмеження, які накладаються кредитною угодою на позичальника																		
У цілому	15.0	27.4	30.6	25.3	29.6	18.2	26.6	13.1	15.7	15.3	9.4	13.3	17.3	26.3	23.7	19.4	3.1	12.0
МСП	15.0	25.8	30.8	20.8	25.8	18.2	21.8	11.6	14.4	14.8	8.9	9.6	15.9	40.6	17.7	11.3	5.2	12.1
Великі підприємства	15.8	27.4	30.8	27.1	26.8	22.1	26.4	13.1	15.8	15.3	9.5	13.3	17.2	26.4	24.1	19.4	3.1	18.7
Строк кредиту																		
У цілому	6.8	27.8	21.1	29.0	26.1	25.2	15.7	10.1	7.7	8.7	7.2	7.0	6.9	2.9	-8.1	0.9	0.8	-0.6
МСП	7.9	23.9	16.0	22.4	21.6	24.1	13.8	10.1	7.8	8.9	3.5	3.5	3.6	2.0	-1.9	0.9	-5.7	-0.6
Великі підприємства	7.0	24.0	22.1	28.9	23.9	28.7	16.4	12.6	8.1	8.8	7.4	9.2	6.9	2.9	-6.3	2.4	-5.6	-0.6

	Баланс відповідей, %																	
	2013	2014				2015				2016				2017				2018
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.
Як змінився попит корпоративного сектору на кредити протягом кварталу, що закінчився, без урахування сезонних змін?																		
У цілому	7.6	15.7	12.7	21.3	19.7	25.5	3.1	9.4	12.3	25.0	11.3	23.3	17.6	8.8	22.4	13.9	26.6	9.0
Кредити МСП	11.6	15.1	10.4	18.8	23.5	21.5	1.6	10.7	32.4	28.7	23.3	24.4	16.9	16.9	25.1	18.2	21.2	16.5
Кредити великим підприємствам	15.4	11.7	14.7	14.8	19.2	14.9	2.9	9.3	5.7	18.1	8.6	12.2	3.7	5.4	14.4	13.5	17.4	-1.5
Короткострокові кредити	14.7	20.4	18.9	28.0	26.3	18.8	3.3	11.1	12.7	17.7	10.4	18.2	16.7	4.0	22.4	14.9	24.4	4.5
Довгострокові кредити	-14.4	-4.2	9.3	-3.9	10.5	0.2	-8.6	4.7	3.2	7.2	1.5	7.2	-1.8	17.0	12.8	10.8	20.5	12.7
Кредити в національній валюті	3.1	22.7	18.0	23.6	25.9	24.4	3.7	12.5	18.4	25.5	11.3	22.2	18.3	10.2	22.4	13.9	26.2	5.5
Кредити в іноземній валюті	11.3	-13.0	-15.2	-31.9	-36.3	-47.5	-35.4	-19.0	-10.7	-19.9	11.5	2.3	-2.6	-3.4	1.4	2.4	12.8	7.0
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту корпоративного сектору на кредити у кварталі, що закінчився?																		
Зміна процентних ставок	-16.1	-23.7	-20.4	-10.4	-11.9	-26.0	-32.4	-18.0	2.1	15.2	25.7	18.0	14.9	15.7	21.1	19.7	6.8	-5.5
Потреба в капітальних інвестиціях	2.3	-29.6	-24.6	-18.7	-11.4	-11.1	-0.6	4.9	2.8	14.0	8.3	5.9	8.9	8.3	20.6	13.4	15.1	14.2
Потреби в обіговому капіталі	5.2	-3.2	0.1	13.8	14.5	28.7	36.2	32.1	22.1	36.7	22.5	25.6	17.1	17.4	23.8	24.2	23.8	19.7
Реструктуризація боргу	4.2	10.9	19.0	24.4	15.7	31.4	22.8	19.1	28.2	24.9	12.9	20.3	16.3	17.3	20.6	15.2	7.2	-1.2
Внутрішнє фінансування	-0.3	-16.5	1.5	2.6	-8.8	4.4	8.1	9.6	4.1	2.3	4.1	6.6	8.9	3.8	8.2	-4.4	-5.6	-2.9
Кредити від інших банків	-3.6	-8.7	3.9	5.7	-2.8	6.8	9.5	4.6	8.5	-6.0	-8.9	-7.5	1.1	-12.8	-10.0	2.2	-9.7	-10.9
Продаж активів	-2.3	-9.3	-11.3	-15.0	-13.1	2.0	-1.8	3.2	1.3	2.1	1.9	1.7	1.8	1.6	1.5	0.0	0.0	0.0
Як, на Вашу думку, зміниться попит корпоративного сектору на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?																		
У цілому	24.7	11.8	16.3	8.2	10.3	25.3	9.9	6.0	7.1	44.4	29.9	20.0	31.6	38.8	39.3	40.6	30.2	35.5
Кредити МСП	20.3	7.2	16.9	5.0	16.3	24.3	10.4	5.8	25.6	38.5	29.6	26.3	21.0	39.8	36.7	34.2	34.5	40.3
Кредити великим підприємствам	15.2	11.7	13.1	5.9	7.3	22.6	11.8	-3.8	12.9	45.6	23.2	13.1	18.2	27.9	31.0	30.9	18.4	27.6
Короткострокові кредити	24.4	19.4	15.5	16.3	15.2	26.0	11.3	6.7	23.4	45.5	31.9	27.6	30.6	32.3	41.7	41.8	26.4	37.4
Довгострокові кредити	5.4	-5.9	8.4	-4.5	0.8	9.5	0.6	6.7	0.9	20.0	10.2	2.0	9.5	28.4	34.0	27.6	20.1	25.6
Кредити в національній валюті	26.5	16.7	13.4	14.1	13.7	24.2	10.4	8.5	22.1	48.0	33.4	29.8	33.9	40.8	41.1	39.4	33.1	37.5
Кредити в іноземній валюті	-4.6	-17.8	-3.7	-29.5	-14.2	-8.7	-29.7	-36.9	-8.2	-11.9	-1.1	-1.8	-3.0	11.0	16.2	19.1	-2.2	14.8
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у корпоративному секторі протягом кварталу, що закінчився?																		
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.5	15.5	10.6	16.5	1.0	11.4	11.0
МСП	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-4.1	-2.1	-4.9	10.0	-10.8	-10.9	-10.6
Великі підприємства	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.7	22.5	23.8	28.1	19.2	10.5	23.5
IV. Кредитування домогосподарств																		
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?																		
Іпотечні кредити	-0.8	39.2	22.4	12.6	32.3	25.6	19.0	0.9	-13.4	0.2	-0.5	0.1	-20.5	-7.0	-6.7	-6.9	-27.6	-3.1
Споживчі кредити	-4.9	53.3	30.3	34.4	39.6	39.7	19.0	-6.4	-24.5	-8.1	-10.8	-17.4	-4.6	-24.3	-13.5	17.6	-26.4	-4.4
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити фізичним особам протягом кварталу, що закінчився?																		
Вартість ресурсів та балансові обмеження	—	—	—	—	—	22.9	35.7	6.2	5.0	—	-7.4	-8.2	-4.4	-9.2	-4.2	-22.5	-19.5	-1.5
Конкуренція з іншими банками	—	—	—	—	—	-2.2	0.8	-2.2	-15.0	—	-9.8	-19.9	-29.1	-10.6	-10.3	-15.5	-17.3	-33.4
Конкуренція з небанківськими установами	—	—	—	—	—	0.7	-3.5	0.0	-9.4	—	0.0	0.0	-4.9	-0.3	-3.7	-4.0	-4.1	-18.0
Очікування загальної економічної активності	—	—	—	—	—	41.8	36.0	16.3	-12.7	—	-13.7	-17.4	-1.2	-16.8	-4.7	-12.2	-13.1	-14.7
Інфляційні очікування	—	—	—	—	—	46.2	37.1	19.5	-3.5	—	-6.7	-8.2	2.2	-0.1	-1.9	-6.0	-3.9	-8.6
Курсові очікування	—	—	—	—	—	44.0	29.7	13.7	-2.0	—	-3.3	-5.0	2.8	0.1	0.4	-6.0	-2.0	0.1
Очікування ринку нерухомості	—	—	—	—	—	33.1	20.5	15.5	-10.1	—	-2.9	-2.5	0.1	-3.9	-4.0	-1.9	0.0	-4.5
Очікування платоспроможності споживачів	—	—	—	—	—	48.7	46.3	24.8	-8.6	—	-8.1	-9.5	-3.0	-5.8	-7.8	-2.9	-14.1	6.4
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом наступного кварталу?																		
Іпотечні кредити	8.7	19.5	8.6	14.6	25.4	17.1	-6.6	-13.9	-11.5	-2.2	-3.3	12.3	-5.7	4.1	-5.2	-12.3	-9.5	-4.0
Споживчі кредити	-6.0	33.0	8.5	13.9	33.1	21.9	-6.7	-11.2	-5.6	-19.7	-18.1	-18.3	-13.9	-31.5	-10.8	-8.3	-24.9	-23.3
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити домогосподарствам у кварталі, що закінчився?																		
Іпотечні кредити	-1.9	-35.1	-16.9	-5.6	-41.0	-10.8	-14.9	-3.3	15.0	-0.1	0.0	14.4	21.7	7.3	7.3	6.8	28.4	3.8
Споживчі кредити	-4.1	-59.2	-41.3	-22.3	-45.3	-28.2	-15.4	11.6	28.7	-2.0	10.2	19.3	6.0	21.8	23.9	7.3	35.7	16.1
Як змінилися цінові та нецінові умови надання кредитів домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?																		
Іпотечні кредити																		
Процентні ставки за кредитами	-1.0	25.8	16.7	9.5	9.0	19.5	38.0	12.2	-3.9	-2.5	-13.8	-2.6	-24.8	9.3	-7.5	-13.4	-28.0	-3.5
Заставні вимоги	9.9	10.6	11.1	4.0	13.2	6.9	4.5	0.8	0.4	0.1	-0.5	0.0	0.0	-2.3	19.8	0.1	-24.4	3.2
Строк кредиту	-3.2	2.5	3.4	3.5	0.8	1.7	8.9	0.4	0.5	0.1	0.1	-0.1	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.4	0.3
Зміни непроцентних платежів	6.3	1.9	2.9	2.3	0.9	3.6	-1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.2
Співвідношення суми кредиту до вартості іпотечної застави (LTV)	-1.3	7.5	6.1	6.3	12.5	6.0	2.4	0.4	0.2	0.4	-0.5	-4.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0	-0.3

	Баланс відповідей, %																	
	2013	2014				2015				2016				2017				2018
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.
Споживчі кредити																		
Процентні ставки за кредитами	-8.3	21.5	20.3	32.1	14.4	36.6	46.1	3.5	-15.7	-6.0	-6.3	-4.7	-12.8	-29.0	-20.9	-21.1	-28.5	-13.7
Заставні вимоги	0.6	4.5	5.6	4.5	15.5	6.9	5.1	-0.8	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-2.2	-17.9	-6.9
Строк кредиту	-7.5	5.3	3.2	6.0	5.0	0.5	4.9	-0.1	-2.5	-2.7	-14.2	-9.7	-14.0	-6.5	-7.7	-3.1	-3.5	-12.5
Зміни непроцентних платежів	2.4	3.9	6.1	6.1	13.1	10.0	11.1	6.0	-3.8	3.0	-2.9	0.8	-3.1	-3.0	-1.1	-5.4	-3.7	-5.2
Розмір кредиту	-5.5	23.3	23.9	8.5	20.5	18.0	7.3	2.6	-11.3	-15.4	-15.6	-24.3	-11.4	-9.3	-18.3	-22.4	-9.1	-19.5
Як змінився попит домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився, без урахування сезонних змін?																		
Іпотечні кредити	-5.4	-29.7	-31.3	-29.3	-34.3	-23.7	-6.1	-5.2	2.8	-0.4	14.3	16.9	24.7	15.3	42.8	37.4	32.4	25.2
Споживчі кредити	18.9	-6.8	-39.5	-17.8	-37.0	-36.1	-9.0	7.7	23.6	20.2	25.7	15.3	22.4	21.7	45.7	4.6	35.0	40.1
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився?																		
Іпотечні кредити																		
Зміна процентних ставок	0.3	-22.1	-26.4	-5.0	-11.5	-5.7	-15.8	-11.2	-9.7	0.0	11.2	2.8	24.8	24.5	10.5	14.3	32.1	3.6
Перспективи розвитку ринку нерухомості	-8.5	-15.1	-4.0	-39.8	-16.0	-11.1	-12.7	-4.2	0.4	0.0	0.5	2.7	3.0	12.4	15.2	15.4	5.1	7.4
Споживча впевненість	-14.3	-24.1	-25.2	-38.1	-13.0	-38.4	-14.1	-10.0	-0.8	-13.0	0.4	2.7	2.8	6.0	8.9	8.4	7.8	6.8
Заощадження домогосподарств	9.6	-13.4	-41.2	9.4	-2.5	-22.6	1.1	-10.0	-0.2	-12.5	-2.9	0.1	3.1	5.3	7.6	3.2	3.6	6.9
Кредити від інших банків	8.2	5.7	-0.8	-2.8	-2.7	-3.5	1.2	1.4	0.7	0.1	0.0	2.5	0.4	9.0	0.9	2.7	-3.4	1.3
Споживчі кредити																		
Зміна процентних ставок	17.6	-18.8	-34.6	-8.9	-14.5	-28.6	-18.9	-7.9	2.7	-7.1	8.9	5.0	9.0	24.0	24.9	25.8	38.1	9.3
Споживча впевненість	5.4	-22.8	-58.5	-28.8	-20.5	-19.1	-27.5	-4.5	8.1	12.2	8.7	13.8	19.1	13.4	27.2	24.3	16.2	31.0
Витрати на товари тривалого користування	8.9	-2.4	-12.6	-26.5	-19.1	6.8	-5.2	7.4	15.5	23.6	13.1	1.5	12.9	19.2	17.5	10.5	12.1	31.6
Купівля іноземної валюти	0.8	18.3	-18.5	-23.5	-4.9	5.9	1.1	4.4	7.8	10.9	8.4	3.3	-2.5	2.0	9.2	-0.9	-0.9	13.4
Заощадження домогосподарств	9.1	-3.1	-44.2	-25.2	-3.6	-26.0	-1.4	-10.1	2.8	3.6	3.7	1.5	18.9	6.4	5.8	4.6	-0.3	32.1
Кредити від інших банків	-6.6	8.8	0.7	-7.9	1.5	-3.0	-1.0	-4.5	5.9	0.0	0.2	1.1	2.5	11.7	-1.6	-9.2	-1.4	-9.4
Як, на Вашу думку, зміниться попит домогосподарств на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?																		
Іпотечні кредити	11.2	-23.0	12.9	-19.6	-12.1	4.1	0.3	-2.5	0.0	10.9	6.5	3.9	7.9	30.0	34.6	14.9	34.3	27.9
Споживчі кредити	21.4	-15.8	24.0	-3.3	5.4	1.3	4.5	17.5	-0.5	21.1	31.4	25.4	23.2	44.2	52.9	39.3	32.0	40.3
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у секторі домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?																		
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9	0.1	-1.0	6.3	6.0	9.0	21.1

Інформація про Опитування

Опитування про умови кредитування в Україні – це аналітичний звіт за результатами анкетування банків, яке щокварталу проводить Національний банк України. Мета опитування – поглибити розуміння стану й тенденцій розвитку кредитного ринку Національним банком України та учасниками банківського сектору. Звіт містить узагальнені оцінки і прогнози змін стандартів та умов кредитування корпоративного сектору і домогосподарств, змін кредитного попиту тощо.

У звіті подано оцінку стану банківського кредитного ринку у I кварталі 2018 року та очікувань на II квартал 2018 року. Опитування проводилося з 20 березня до 10 квітня 2018 року серед кредитних менеджерів 64 банків. Відповіді надали всі респонденти, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 98%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками та прогнозами Національного банку України.

Із цим аналітичним звітом, даними анкет та додатковою інформацією про опитування можна ознайомитися на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за посиланням:

http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Наступне опитування про умови кредитування, що стосуватиметься очікувань на III квартал 2018 року, буде опубліковано в липні 2018 року.

Звіт містить результати опитування про умови кредитування в I кварталі 2018 року та очікувані зміни в II кварталі 2018 року. Відповіді респондентів подано на консолідованій основі як баланс відповідей. Його можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні ±100%. Позитивний баланс означає, що респонденти в цілому оцінюють, що показник збільшився/посилився порівняно з попереднім кварталом або очікують, що він зросте/посилиться в наступному кварталі. Детальні пояснення методології наведено в додатку до цього звіту.